

2021/2179(INI)

25.4.2022

LAUSUNTO

aluekehitysvaliokunnalta

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalle

EU:n yhteisötalouden toimintasuunnitelmasta
(2021/2179(INI))

Valmistelija: Niyazi Kizilyürek

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Aluekehitysvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. korostaa EU:n noin 2,8 miljoonan yhteisö- ja solidaarisuustalouden yrityksen ratkaisevan tärkeää merkitystä, sillä ne työllistävät yli 13,6 miljoonaa ihmistä; korostaa niiden panosta koheesioon, sosiaalihuoltoon, laadukkaiden työpaikkojen luomiseen, kiertotalouteen, köyhyyden ja eriarvoisuuden torjuntaan, talouden elpymiseen, lapsia ja vanhuksia koskeviin räätälöityihin toimenpiteisiin, aktiiviseen ikääntymiseen, muita heikommassa asemassa olevien, erityisesti vammaisten henkilöiden, integroimiseen yhteiskuntaan, maahanmuuttajien ja pakolaisten osallistamiseen yhteiskuntaan, sukupuolten tasa-arvoon, terveystalouden ja ympäristön kohentamiseen, luonnon monimuotoisuuteen sekä ilmastonmuutoksen torjuntaan; panee merkille, että yhteisötalouden keskeisen panoksen työllisyysasteen nostamiseen sekä köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien ihmisten määrän vähentämiseen pitäisi auttaa panemaan täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteet ja saavuttamaan sen vuoden 2030 yleistavoitteet;
2. korostaa, että covid-19-pandemian aikana läheisyys- ja yhteisötalous olivat vakavasti kärsineitä teollisia ekosysteemejä; toteaa, että aivan alusta lähtien monet yhteisötalouden toimijat ovat olleet kriisin eturintamassa muun muassa tuottamalla kasvomaskeja, tukemalla digitaalista verkkokoulutusta, auttamalla heikoimmassa asemassa olevia ja tarjoamalla lähiapua paikallisyhteisöissä; korostaa paikallis- ja alueviranomaisien roolia yhteisötalouden edistämässä ja sosiaalisten ja taloudellisten erojen vähentämisessä, jotta voidaan vastata yhteisön tarpeisiin, erityisesti kun otetaan huomioon covid-19:n kielteiset vaikutukset yrityksiin ja koko yhteiskuntaan; toteaa, että monet paikalliset pienet ja keskisuuret yritykset ovat tarjonneet keskeisiä palveluja alueilla, joilla viranomaisilla ei ole optimaalisesti toimivaa sosiaalihuollon infrastruktuuria; korostaa siksi, että yhteisötalouden kehittämisessä on hyödynnettävä yhteisötalouden yritysten ja organisaatioiden koko potentiaali, jotta voidaan varmistaa vahva talouden elpyminen, tukea yrittäjyyttä ja luoda laadukkaita työpaikkoja kaikilla EU:n alueilla; kehottaa komissiota teettämään tutkimuksen covid-19:n vaikutuksista yhteisötalouteen, jotta voidaan parantaa sen häiriönsietokykyä ja reagointikykyä erityisesti vastaavien kriisien yhteydessä tulevaisuudessa;
3. pitää myönteisenä komission yhteisötalouden toimintasuunnitelmaa; tukee sen ehdotusta erityisesti vuonna 2023 annettavasta neuvoston suosituksesta, jonka ensisijaisena tavoitteena olisi mukauttaa poliittiset ja oikeudelliset kehykset paremmin yhteisötalouden toimijoiden tarpeisiin; katsoo, että yhteisötalouden toimet olisi sovitettava yhteen vihreää ja digitaalista siirtymää koskevan jatkuvan tuen kanssa; korostaa tarvetta sisällyttää kiertotalous tähän kehykseen ja kannattaa muita ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan yhteisötalouden toimintaedellytyksiä erityisesti verotuksen, julkisten hankintojen, valtiontuen ja EU:n ohjelmiin pääsyn ja julkisen rahoituksen saannin, erityisesti EU:n talousarviosta koheesiopolitiikkaan osoitettujen varojen, osalta;

4. panee erityisesti merkille koheesiopolitiikan rahastojen, kuten Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) sekä Euroopan aluekehitysrahaston ja koheesiorahaston, keskeisen roolin yhteisötalouden hankkeiden rahoittamisessa; muistuttaa ESR+:n erityistavoitteista parantaa kaikkien työnhakijoiden, erityisesti nuorten, työllistymismahdollisuuksia sekä edistää itsenäistä ammatinharjoittamista ja yhteisötaloutta; panee lisäksi merkille EAKR:n ja koheesiorahaston erityistavoitteen 4, joka on sosiaalisemman ja osallistavamman Euroopan tukeminen parantamalla työmarkkinoiden tehokkuutta ja osallistavuutta sekä pääsyä laadukkaisiin työpaikkoihin kehittämällä sosiaalista infrastruktuuria ja edistämällä yhteisötaloutta;
5. korostaa, että on olennaisen tärkeää varmistaa vahva yhteys yhteisötalouden ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten sosiaalisen ja ammatillisen uudelleenintegroitumisen välillä; katsoo, että tässä yhteydessä olisi mahdollistettava uusien työpaikkojen luominen yhteisötalouden yrityksiin, erityisesti työmarkkinoilla kaikkein heikoimmassa asemassa oleville, ja tuettava tällaisten työpaikkojen luomista; katsoo myös, että yhteiskuntaan sopeutumisen ei pitäisi rajoittua vain työllisyyteen liittyviin työmarkkinatoimenpiteisiin, vaan sen olisi katettava myös toimet, jotka ulottuvat työmarkkinoiden aktivointia laajemmalle;
6. huomauttaa, että uusien yhteisötalouden toimijoiden luomisen lisäksi on myös varmistettava edellytykset olemassa olevien toimijoiden jatkokehitykselle ja ammattimaistumiselle; katsoo, että tässä yhteydessä on tärkeää pyrkiä toimijoiden ekonomisointiin eli luoda välineitä, joilla edistetään pääasiassa sosiaalialalla toimivien toimijoiden taloudellista toimintaa; katsoo, että tämä lähestymistapa tekee näistä toimijoista kestävämpiä ja lisää niiden mahdollisuuksia toimia sujuvasti sen jälkeen, kun ne eivät enää hyödynnä julkista rahoitusohjelmaa;
7. katsoo, että toimintasuunnitelmalla olisi pyrittävä vahvistamaan kaikkien yhteisötalouden työntekijöiden oikeuksia, turvaamaan yhdistymisvapaus ja oikeus työehtosopimusneuvotteluihin ja takaamaan kaikki työntekijän perusoikeudet, ihmisarvoiset työolot, oikeudenmukaiset palkat ja heikossa asemassa olevien osallisuuden Euroopan unionin peruskirjassa vahvistetulla tavalla; muistuttaa myös julkisten palvelujen merkityksestä tuettaessa yhteisötaloutta ja palauttaa mieliin, että jäsenvaltioiden ja EU:n on investoitava hallintoonsa ja julkisiin palveluihinsa;
8. korostaa, että sosiaalipalvelujen alalla on erittäin tärkeää kehittää yhteisötaloutta; katsoo, että tämän alan toimet olisi toteutettava kahdella rinnakkaisella tavalla: kehittämällä sosiaalitalouden toimijoiden kykyä tarjota tällaisia palveluja ja rakentamalla markkinoita luomalla välineitä, joiden avulla paikallis- ja alueviranomaiset voivat tehdä yhteistyötä näiden toimijoiden kanssa ja joilla niitä kannustetaan siihen; katsoo, että tässä yhteydessä on myös erityisen tärkeää sisällyttää sosiaalilausekkeita tällaisten toimijoiden toteuttamiin julkisiin hankintasopimuksiin;
9. pitää välttämättömänä, että osuus- ja yhteisötaloudelle luodaan erillinen tukijärjestelmä, jossa otetaan huomioon alan erityispiirteet, sillä vakiokäytäntönä on sisällyttää yhteisötalous vain järjestelmiin, jotka ovat suuntautuneet perinteisiin liiketoimintamalleihin, mikä johtaa tämän alan syrjäytymiseen ja osoittautuu lopulta tehottomaksi;

10. korostaa, että on tärkeää varmistaa monenlaiset rahoitustuen vaihtoehdot, mukaan lukien sekä takaisin maksettavat että ei-takaisinmaksettavat välineet; huomauttaa, että tällainen käytettävissä olevia välineitä koskeva joustavuus vastaa toimijoiden erityistarpeita, jotka voivat vaihdella huomattavasti, ja mahdollistaa siten niiden tehokkaamman kehityksen;
11. korostaa yhteisötalouden merkitystä maaseudun kehitykselle sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestörakenteeseen liittyvistä haitoista kärsiville alueille, kuten saarille, syrjäisimmille alueille, rajaseuduille ja vuoristoalueille, sillä se vauhdittaa paikallisten resurssien kehittämistä ja väestökadon torjumista, kun otetaan huomioon näiden toimijoiden merkitys kehitettäessä maaseutualueiden ja syrjäisten alueiden yhteisötaloutta ja niiden yhteyksiä kaupunkialueisiin ja niiden lähialueisiin, jotta paikallisen ja alueellisen tason rahoituksella lisätään sosiaalista yhteenkuuluvuutta; suhtautuu myönteisesti komission tiedonannossa ”EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio”¹ hahmoteltuihin toimenpiteisiin ja toistaa, että haasteisiin ja mahdollisuuksiin on vastattava edistämällä yhteisötalouden ja yhteisötalouden yritysten innovointia ja auttamalla yhdistämään liiketoimintaresursseja maaseutualueilla, jotta voidaan myös tukea yhteisötalouden sidosryhmiä innovoinnin, laadukkaiden työpaikkojen luomisen ja sosiaalisen osallisuuden aloilla;
12. pitää myönteisenä, että monilla paikallis- ja alueviranomaisilla on jo kunnianhimoisia strategioita ja toimintasuunnitelmia yhteisötalouden edistämiseksi; toteaa, että on tarpeen kehittää paikallis- ja aluetason valmiuksia ja vastata rajat ylittävien yhteisötalouden organisaatioiden erityistarpeisiin etenkin maaseutu-, saari- ja syrjäisillä alueilla; kehottaa jäsenvaltioita kannustamaan yhteisötaloutta koskevien alueellisten strategioiden kehittämiseen kaikilla alueilla ja jakamaan varoja paikallisesti määriteltujen painopisteiden mukaisesti; kehottaa komissiota julkaisemaan katsauksen, jossa otetaan huomioon yhteisötalouden olemassa olevien oikeudellisten muotojen moninaisuus eri jäsenvaltioissa, jotta paikallis- ja alueviranomaiset voivat keskittyä niihin valmistellessaan strategioitaan;
13. kehottaa komissiota kannustamaan ja edistämään yhteisö- ja yhteisvastuutalouden toimijoiden koulutuksen ja elinikäisen oppimisen kurssseja muun muassa korostamalla, että yhteisötaloudella voi olla merkittävä rooli digitaalisessa siirtymässä, erityisesti edistämällä digitaalista lukutaitoa; kehottaa tässä yhteydessä jäsenvaltioita edistämään hankkeita ja lisäämään tukea maaseutualueille ja syrjäisille alueille; panee merkille, että on tärkeää edistää yrittäjyyskoulutusta yhteisötalouden eri muodoille kaikilla koulutustasoilla Euroopan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen keskeisenä edistäjänä;
14. korostaa, että yhteisötalous on keino ratkaista kaupunkien haasteita, kuten syrjinnän, köyhyyden, eriarvoisuuden ja sosiaalisen syrjäytymisen riskiä, alhaalta ylöspäin suuntautuvalla lähestymistavalla: kehottaa suuntaamaan rahoitusta paikallistasolle, myös kaupunkialueilla;
15. muistuttaa, että sukupuolten palkkaero on 14,1 prosenttia ja noin 24 prosenttia siitä liittyy naisten yliedustukseen suhteellisen matalapalkkaisilla aloilla, kuten hoito-, terveydenhuolto- ja koulutusaloilla; panee merkille palkattoman hoivatyön vaikutuksen sukupuolten palkkaeroon; toteaa, että vaikka naiset tekevät usein sekä työtä että

¹ COM(2021)0345.

vastaavat hoidosta, (palkattomat) omaishoitajat, joista 75 prosenttia on naisia, huolehtivat 80 prosentista kaikesta EU:ssa tarjotusta hoidosta; katsoo, että kun yhteisötalouden organisaatiot saavat EU:n rahoitusta, niillä voi olla johtava rooli sukupuolten tasa-arvon torjunnassa; pyytää komissiota määrittämään yhteisötalouden selkeän roolin tulevassa eurooppalaisessa hoitostrategiassa;

16. katsoo, että toimintasuunnitelmaan olisi liitettävä vaikutustenarviointivälineitä; kehottaa siksi komissiota vahvistamaan yhteisötalouden politiikkojen seuranta- ja tukimekanismejaan, mukaan lukien sukupuolen mukaan eriteltyjen tilastotietojen kerääminen; kehottaa komissiota varmistamaan, että sukupuolten täysi tasa-arvo valtavirtaistetaan tässä toimintasuunnitelmassa ja että erityistä huomiota kiinnitetään naisjohtoisten yhteisötalouden organisaatioiden edistämiseen ja tukemiseen erityisesti rahoituksen oikeudenmukaisen ja kattavan saatavuuden kautta; toteaa, että jäsenvaltioiden on asetettava tavoitteita ja järjestettävä asianomaisten yhteisötalouden toimijoiden sekä paikallis- ja alueviranomaisten kuuleminen kumppanuusperiaatteen mukaisesti; korostaa yhteisötalouden osallistavien ja demokraattisten periaatteiden merkitystä ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita vahvistamaan osallistavia lähestymistapoja tukiohjelmissa ja yhteisötalouden rahoitusmahdollisuuksissa;
17. kehottaa komissiota lisäämään kansalaisten tietoisuutta yhteisötaloutta koskevasta toimintasuunnitelmasta kampanjoiden ja tiedotustilaisuuksien avulla; suosittelee, että komissio valitsee vuosittain Euroopan yhteisötalouden pääkaupungin osana osallistavaa ja avointa prosessia, johon osallistuvat asiaankuuluvat EU:n toimielimet eli Euroopan parlamentti, alueiden komitea ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitea;
18. suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen perustaa uusi yhtenäinen EU:n yhteisötalouden palveluväylä; kehottaa komissiota käynnistämään samaan aikaan ehdotuspyynnön Euroopan yhteisötalouden yhteyspisteiden perustamisesta, helpottamaan yhteisötalouden yritysten mahdollisuuksia saada EU:n rahoitusta, edistämään valmiuksien kehittämisen ja alueiden välisen yhteistyön merkitystä sekä lisäämään koheesiorahastosta tuettujen hankkeiden näkyvyyttä;
19. kiinnittää huomiota siihen, että yleistä ryhmäpoikkeusasetusta² on parannettava siten, että voidaan korottaa tuen vähimmäistasoa ja höllentää niitä sääntöjä, joita sovelletaan yhteisötalouden yrityksille myönnettävään tukeen, rahoituksen saantiin, koulutukseen ja valmiuksien kehittämiseen; kannattaa julkisten hankintamenettelyjen kunnollista tarkistamista siten, että niissä otetaan käyttöön sosiaaliset ja ympäristöehdot; kannattaa julkisten ja yksityisten rahoitusmahdollisuuksien saatavuuden parantamista nykyisen rahoitusvajeen pienentämiseksi ja kehottaa komissiota jatkamaan vihreiden ja sosiaalisesti vastuullisten julkisten hankintojen edistämistä EU:n julkishallinnossa keskeisenä välineenä, jonka avulla voidaan parantaa julkisten hankintojen avoimuutta, poistaa korruptio, edistää kaikenkokoisten yhteisötalouden toimijoiden mahdollisuuksia kilpailla julkisista hankinnoista ja osallistua niihin sekä edistää sosiaalisesti vastuullisia yrityskäytäntöjä; korostaa lisäksi, että tällä julkisella hankintamenettelyllä on tärkeä rooli kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanossa; kehottaa jäsenvaltioita lisäämään sosiaalilausekkeiden käyttöä tarjouskilpailumenettelyissään; korostaa tarvetta varmistaa, että julkisia tarjouskilpailuja ei järjestetä pelkästään hinnan

² EUVL L 187, 26.6.2014, s. 1.

perusteella, muun muassa panemalla asianmukaisesti täytäntöön nykyinen julkisia hankintoja koskeva direktiivi 2014/24/EU³ ja vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annettu direktiivi 2014/25/EU⁴; suhtautuu myönteisesti toimintasuunnitelman tavoitteeseen vahvistaa komission pyrkimyksiä lisätä tietoisuutta asiasta, edistää hyvien käytäntöjen vaihtoa ja kouluttaa sekä julkisista hankinnoista vastaavia virkamiehiä että yhteisötalouden toimijoita siitä, miten julkisia hankintoja ja käyttöoikeussopimuksia koskevia menettelyjä käytetään sosiaalipoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi;

20. suositaa Euroopan yhteisötalouden alueiden verkoston soveltamisalan laajentamista, jotta voidaan vahvistaa uusia alueellisia ja paikallisia kumppanuuksia erityisesti digitaalisen ja vihreän siirtymän edistämiseksi alueilla.

³ EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65.

⁴ EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	21.4.2022
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 36 -: 4 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Matteo Adinolfi, François Alfonsi, Pascal Arimont, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Erik Bergkvist, Stéphane Bijoux, Rosanna Conte, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Raffaele Fitto, Chiara Gemma, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Ondřej Knotek, Elżbieta Kruk, Joachim Kuhs, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituța, Dan-Ștefan Motreanu, Andželika Anna Mozdżanowska, Niklas Nienaß, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Alessandro Panza, Tsvetelina Penkova, Caroline Roose, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Valdemar Tomaševski
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Álvaro Amaro, Josianne Cutajar, Mónica Silvana González, Stelios Kypouropoulos, Jan Olbrycht, Bronis Ropë, Yana Toom

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

36	+
ECR	Raffaele Fitto, Elżbieta Kruk, Andželika Anna Mozdżanowska, Valdemar Tomaševski
ID	André Rougé
NI	Chiara Gemma
PPE	Álvaro Amaro, Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Christian Doleschal, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Stelios Kypouropoulos, Dan-Ştefan Motreanu, Andrey Novakov, Jan Olbrycht
Renew	Stéphane Bijoux, Ondřej Knotek, Alin Mituța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-DraGoş Benea, Erik Bergkvist, Josianne Cutajar, Mónica Silvana González, Nora Mebarek, Tsvetelina Penkova
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Niklas Nienaa, Caroline Roose, Bronis Ropé

4	-
ID	Matteo Adinolfi, Rosanna Conte, Joachim Kuhs, Alessandro Panza

0	0

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää